

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:2449

av Finn Bengtsson (M)

Oberoende kommunrevision med ökat ansvar för kommunala tjänstemän

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en ändring i kommunallagen för att öka rättssäkerheten inom den kommunala förvaltningen.

Motivering

Fördelningen av makt och ansvar inom statlig verksamhet mellan riksdag, regering och statliga myndigheter och bolag har genomgått en lång rad av nödvändiga reformer över åren, även under senare tid. Så till exempel tillskapades en grundlagsskyddad oberoende riksrevision år 2003. Sammantaget har denna successiva reformation av statsförvaltningen lett fram till att vi i grundlag fäst att regeringen styr riket, är ansvarig inför riksdagen som i sin tur ansvarar för att granska regeringen och dess förvaltning samt att förvaltning och myndigheter har viss självständighet med därtill hörande ansvar och att statstjänstemännens rättsställning och egna ansvar är reglerat i lag.

Annorlunda är det med kommunerna. Deras verksamhet regleras huvudsakligen i kommunallagen som fortfarande efter 150 år bär på icke-reformerade sakförhållanden när det gäller tydligt lagreglerad ansvarsfördelning mellan politiker och tjänstemän, och avsaknaden av en lagfäst oberoende revision. Det skiljer sig alltså tydligt mellan den statliga och den kommunala sektorn när det gäller att uppdatera lagar som reglerar makt och ansvarsfördelning till fördel för en betydligt bättre rättssäkerhet idag på detta område inom den statliga förvaltningen jämfört med den kommunala. Detta är förvånande, bland annat mot bakgrund av att den kommunala verksamheten innefattar

ansvar för över en miljon anställda och har ett ägande och drift av nästan 40 gånger så många bolag som staten. Därtill betalar en majoritet av svenska folket enbart skatt till kommunerna, som i sin tur omsätter mångmiljardbelopp årligen utan att ens en lagfäst helt oberoende kommunal revision existerar. Till skillnad från statens tjänstemäns lagreglerade rättsliga situation så lyser denna fortfarande med sin frånvaro för kommunala tjänstemän som i många fall har betydande praktiskt ansvar som berör enskilda och olika viktiga förtroenden att förvalta, men för vilka det formella ansvarsutkrävandet fortfarande åvilar de kommunala politikerna och som kan utkrävas av folket i allmänna val vart fjärde år.

Vid sidan av de uppenbara demokratiska riskerna med en icke-reformerad kommunallag i väsentliga stycken, blir skandaler i den kommunala sektorn som antyder inblandning av exempelvis släkt-, vänskaps- eller annan intressekorruption särskilt beklämmande när den lagliga reglering är otidsenlig och otydlig. Den tidigare chefen för Riksrevisionsverket, Inga-Britt Ahlenius, har i en serie artiklar nyligen sökt fästa vår uppmärksamhet på detta problem av rättsosäkerhet i den kommunala sektorn jämfört med den statliga under bland annat den talande titeln ”Ett förvuxet lekmanas välde” (DN 8 juli 2013).

Mot bakgrund av ovanstående föreslår jag en ändring i kommunallagen med syfte att öka rättssäkerheten inom den kommunala förvaltningen, där bland annat möjligheterna att inrätta en oberoende kommunrevision som har till uppgift att tydligare granska och klargöra ansvarsfördelningen mellan kommunpolitiker och kommunala tjänstemän. Jag vill att riksdagen med bifall av denna motion ger regeringen detta tillkänna.

Finn Bengtsson (M)